

Podstawy ekonomii

Mikroekonomia-ćwiczenia

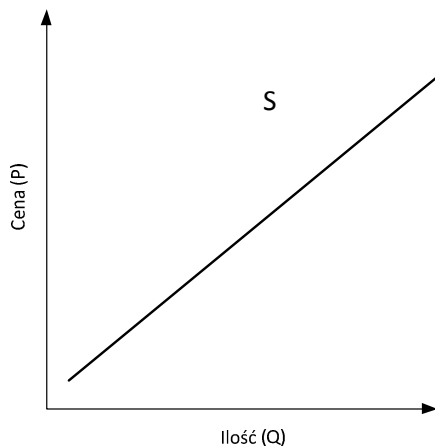
Ćwiczenia 4: Podaż i równowaga rynkowa

Podstawowe pojęcia: rynek, podaż, krzywa podaży, prawo podaży, cena równowagi, cena maksymalna i minimalna, zmiana podaży

dr inż. Anna Kiełbus
rok akad. 2016/2017

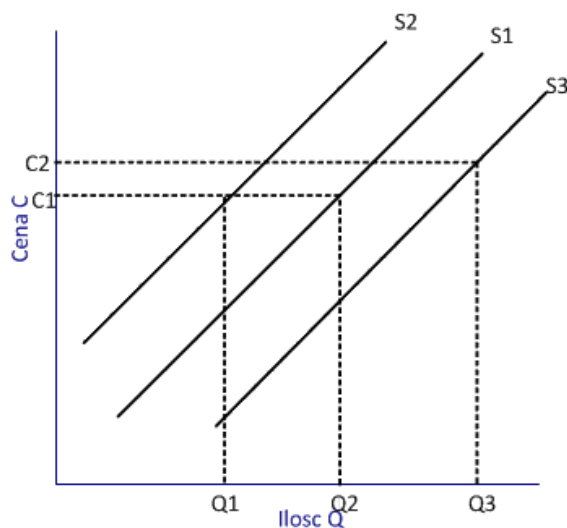
1. Wprowadzenie

Podaż – jest to relacja zachodząca pomiędzy ceną danego dobra lub usługi, a jego/jej ilością, jaką skłonni są zaoferować do sprzedaży producenci w określonym czasie (*ceteris Paribas*). Graficznie relację tę przedstawia się za pomocą krzywej podaży.

Rysunek 1 Krzywa podaży

Prawo podaży: mówi, że wraz ze wzrostem (spadkiem) ceny danego dobra lub usługi rośnie (spada) oferowana ilość tego dobra lub usługi (*ceteris Paribas*). Graficznym wyrazem działania prawa podaży jest ruch wzdłuż krzywej podaży.

Rysunek 2 Prawo podaży

S1 - podaż na początku, S2 - podaż po spadku, S3 - podaż po wzroście

Elastyczność cenowa podaży: pokazuje jak pod wpływem zmiany ceny danego produktu zmienia się wielkość podaży oferowanej przez przedsiębiorstwo

Współczynnik elastyczności cenowej podaży: jest miarą względnej (wyrażonej w procentach) zmiany wielkości podaży danego dobra lub usługi w stosunku do względnej zmiany jego/jej ceny. W zależności od wartości, jakie przyjmuje, mówi się o:

- **Podaż elastycznej**, gdy $\left| E_{S(p)} \right| > 1$; wówczas względna zmiana wielkości podaży danego dobra lub usługi jest większa od względnej zmiany jego/jej ceny.

- **Podaż nieelastycznej**, gdy $E_{S(p)} | < 1$; wówczas względna zmiana wielkości podaży danego dobra lub usługi jest mniejsza od względnej zmiany jego/jej ceny.
- **Podaż jednostkowo elastycznej (proporcjonalna)**, gdy $E_{S(p)} | = 1$; wówczas względna zmiana wielkości podaży danego dobra lub usługi jest równa względnej zmianie jego/jej ceny.
- **Podaż doskonale nieelastycznej (sztywnej)**, gdy $E_{S(p)} | = 0$; wówczas zmiana ceny nie wywołuje zmiany wielkości podaży.
- **Podaż doskonale elastycznej**, gdy $E_{S(p)} | \rightarrow \infty$; wówczas zmiana ceny wywołuje zmianę wielkości podaży na przedziale od 0 do ∞ .

2. Czynniki niecenowe

Do najważniejszych czynników niecenowych, wpływających na zmiany podaży rynkowej, należą :

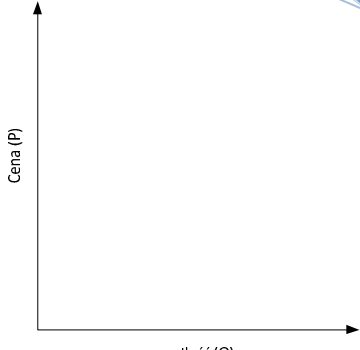
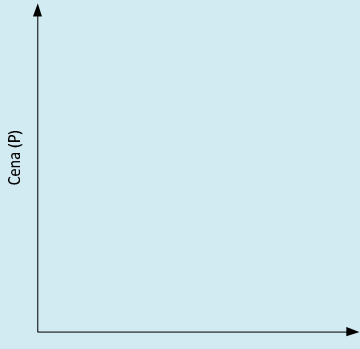
- Czynniki produkcji (np. wzrost płac)
- Postęp technologiczny
- Podatki i subsydia
- Przewidywanie cen
- Ilość przedsiębiorstw w gałęzi

Ćwiczenie 1.

- Dopasuj kategorie czynników do ich opisu.
- Narysuj wykres zaznaczając na nim przesunięcie krzywej podaży.

LP.	Opis czynników	Odpowiedz	Wykres
	Wzrasta cena siły roboczej - np. pałace		

	<p>Wprowadzenie nowej technologii</p>		<p>A blank coordinate system with a vertical axis labeled 'Cena (P)' and a horizontal axis labeled 'Ilość (Q)'. The axes are represented by arrows pointing upwards and to the right.</p>
	<p>Wzrost podatku VAT</p>		<p>A blank coordinate system with a vertical axis labeled 'Cena (P)' and a horizontal axis labeled 'Ilość (Q)'. The axes are represented by arrows pointing upwards and to the right.</p>
	<p>Otrzymano dotację</p>		<p>A blank coordinate system with a vertical axis labeled 'Cena (P)' and a horizontal axis labeled 'Ilość (Q)'. The axes are represented by arrows pointing upwards and to the right.</p>
	<p>Rolnicy przewidują, że ceny zboża będą wyższe</p>		<p>A blank coordinate system with a vertical axis labeled 'Cena (P)' and a horizontal axis labeled 'Ilość (Q)'. The axes are represented by arrows pointing upwards and to the right.</p>

	Wzrost liczby przedsiębiorstw w danej gałęzi		
	Spadek ceny surowców		

3. Pojęcia i określenia

Ćwiczenie 2.

Wymienione niżej kategorie ekonomiczne, oznaczone literami, przyporządkuj odpowiednim hasło, cyframi:

- a) **Wielkość podaży**
- b) **Cena równowagi rynkowej**
- c) **podaż**
- d) **równowaga rynkowa**
- e) **niedobór rynkowy**
- f) **rynek**

1. Zespół warunków umożliwiających przeprowadzenie transakcji kupna i sprzedaży dóbr i usług – _____
2. Cena, która powstaje w momencie zrównania się popytu na dane dobro (usługę) z wielkością jej (jego) podaży – _____
3. Dodatnia relacja między ceną dobra (lub usługi) a jego (jej) ilością, jaką producenci są skłonni wyprodukować i zaoferować do sprzedaży w określonym czasie – _____
4. Ilość dóbr (lub usług), jaką skłonni są dostarczyć na rynek producenci przy danej cenie – _____

5. Wielkość popytu na określone dobro (lub usługę) równa się wielkości jego (jej) podaży – _____
6. Sytuacja na rynku, w której wielkość popytu na określone dobro przewyższa rozmiary jego podaży – _____

3. Prawda – fałsz

Ćwiczenie 3

Oceń, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe, czy fałszywe, otaczając kółkiem odpowiednią literę (P – gdy stwierdzenie jest prawdziwe, F – gdy jest fałszywe). Jeżeli uznasz określone stwierdzenie za fałszywe, przeredaguj je tak, aby stało się prawdziwe.

P	F	1. Rynek, na którym wielkość podaży danego dobra przewyższa rozmiary istniejącego na nie popytu, określa się mianem rynku nabywcy.
P	F	2. Konsekwencją wzrostu rynkowej ceny herbaty może być podniesienie ceny równowagi na rynku kawy.
P	F	3. Ekspansybilność cen oznacza reagowanie podaży na zmianę ceny.
P	F	4. Obniżka kosztów wytwarzania danego dobra, której towarzyszy wzrost jego podaży, prowadzi zawsze do zwiększenia zysku jednostkowego pochodzącego z jego sprzedaży.
P	F	5. W sytuacji, gdy na rynku mamy do czynienia z niedoborem dobra, celem osiągnięcia równowagi konieczne jest obniżenie ceny tego dobra do takiego poziomu, przy którym rozmiary popytu i podaży będą sobie równe.
P	F	6. Teoremat pajęczyny opisuje przebieg procesów dostosowawczych, zachodzących na rynku w warunkach opóźnionej reakcji producentów danego dobra na zmiany jego ceny
P	F	7. Ze stałą amplitudą wahań w teorii pajęczyny mamy do czynienia tylko wówczas, gdy elastyczności cenowe popytu i podaży są jednocześnie równe jedności.

4. Test wyboruĆwiczenie 4

Wskaż poprawę odpowiedzi, stawiając w odpowiednich kratkach znak ✓.

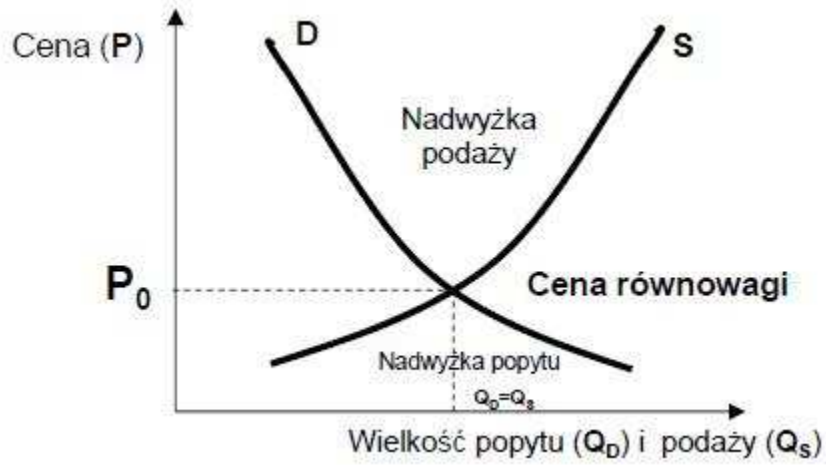
1. Ruch krzywej podaży oznacza zawsze:
 a) Wzrost lub spadek podaży,
 b) Zmianę wielkości podaży,
 c) Zmianę popytu,
 d) Zmianę ceny równowagi.
2. Jeżeli cena na rynku pewnego dobra lub usługi ustalona zostaje powyżej poziomu równowagi, to wówczas na tym rynku mamy do czynienia z:
 a) Nadwyżką rynkową,
 b) Niedoborem rynkowym,
 c) Przewagą wielkości popytu nad wielkość podaży,
 d) Przewagą podaży nad popytem.
3. Która z niżej wymienionych czynników nie narusza założenia *Ceteris Paribus* dla prawa podaży na rynku usług drukarskich?
 a) Zmiana ceny papieru,
 b) Zmiana realnego poziomu płac drukarzy,
 c) Zmiana ceny energii elektrycznej,
 d) Wszystkie wyżej wymienione czynniki naruszają to założenie.
4. Wzrost kosztów produkcji drukarek laserowych może spowodować na rynku:
 a) Przesunięcie krzywej podaży w lewo,
 b) Wzrost ceny,
 c) Wzrost podaży,
 d) Spadek wielkości podaży.
5. Ilustracją graficzną wzrostu ceny benzyny będzie dla rynku samochodów:
 a) Przesunięcie krzywej podaży w lewo,
 b) Przesunięcie krzywej popytu w lewo,
 c) Ruch w dół po krzywej popytu,
 d) Ruch w górę po krzywej podaży.
6. Jeżeli cena długopisów ulegnie obniżce, to na rynku piór wiecznych można oczekiwać:
 a) Spadku wielkości popytu,
 b) Wzrost popytu,
 c) Obniżenie rozmiarów podaży,
 d) Wzrost wielkości popytu.
7. Zmianę punktu równowagi rynkowej może wywołać:
 a) Zmiana wielkości popytu i wielkości podaży,
 b) Zmiana popytu lub podaży,
 c) Ustanowienie przez rząd cen minimalnych lub maksymalnych,
 d) Wszystkie powyższe odpowiedzi są prawidłowe.
8. Zniesienie ceł importowych na pszenicę może wywołać na krajowym rynku pszenicy

- a) Spadek podaży,
  - b) Wzrost wielkości popytu,
  - c) Wzrost podaży,
  - d) Spadek ceny.
9. W przypadku, gdy na rynku pomarańczy wzrastają jednocześnie popyt i podaż, przy czym względna zmiana popytu jest większa niż względna zmiana podaży, to wówczas na tym rynku:
- a) Wzrasta ilość równowagi, lecz cena równowagi pozostaje nie zmieniona,
  - b) Wzrasta cena równowagi, lecz ilość równowagi pozostaje nie zmieniona,
  - c) Wzrasta zarówno cena, jak i ilość równowagi,
  - d) Wzrasta cena równowagi, lecz ilość równowagi się obniża.
10. Aby spadek podaży na rynku jakiegokolwiek dobra spowodował wzrost utargu całkowitego, pochodzącego z jego sprzedaży:
- a) Popyt na to dobro musi być nieelastyczny cenowo,
  - b) Popyt na to dobro musi być elastyczny cenowo,
  - c) Musi wzrosnąć ilość równowagi rynkowej tego dobra,
  - d) Podaż tego dobra musi być doskonale nieelastyczna.
11. Jeżeli rząd ustanowił czynsz maksymalny na wynajmowane mieszkania na poziomie o 25% niższym od poziomu odpowiadającego warunkom równowagi rynkowej, a elastyczność cenowa podaży mieszkań wynosi 0,75, to o ile w przybliżeniu wzrosłaby w takiej sytuacji ilość wynajmowanych mieszkań, gdyby czynsze zostały uwolnione spod kontroli administracyjnej?
- a) o 19%
  - b) o 30%
  - c) o 33%
  - d) o 50%

5. Równowaga rynkowa

Równowaga rynkowa - jest to taki stan rynku, w którym ilość dóbr nabywanych przez konsumentów równa jest ilości tych dóbr wytwarzanych przez producentów, czyli stan w którym wielkość popytu na danym rynku jest równa wielkości podaży. Czynnikiem równoważącym podaż i popyt jest zazwyczaj cena, a cena, przy której występuje równowaga rynkowa nazywana jest ceną równowagi rynkowej.

Ćwiczenie 6. Praca w domu

Czy waszym zdaniem mamy teraz równowagę rynkową w zakresie:

- A. podaży kredytów hipotecznych,
- B. podaży nieruchomości
- C. podaży patentów?

Proszę zaznaczyć na wykresie równowagi rynkowej poszczególne pkt. i uzasadnić odpowiedź.

Co należy zmienić, aby ją osiągnąć?